

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	คำสอนเรื่องพรหมจรรย์ในพุทธศาสนา
ชื่อผู้เขียน	พระประหยัด หงษ์นวล
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาปรัชญา
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :	ผู้ช่วยศาสตราจารย์รุ่งเรือง บุญไธยรส ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย พงษ์สนธิ กรรมการ อาจารย์ ดร.ประมวล เพ็งจันทร์ กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์คำสอนเรื่อง พรหมจรรย์ในพระพุทธศาสนาในความหมาย ที่เหมาะสมกับคฤหัสถ์ ในสภาพสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักธรรมว่าด้วยเมตตากรุณา และสทวารสันโดษ เพื่อให้ได้แนวทางประยุกต์ใช้ เพื่อพัฒนาสถาบันครอบครัวไทยให้เหมาะสมกับสมัยปัจจุบัน

จากการศึกษาพบว่า เมื่อกล่าวโดยสรุปแล้ว พรหมจรรย์ก็คือการพัฒนาคุณภาพชีวิต จิตใจ ปัญญา หรือวิธีการดำเนินชีวิตอันประเสริฐเพื่อความดับทุกข์ โดยเน้นการฝึกตนด้านความประพฤติทางกาย วาจาเป็นขั้นแรก จากนั้นก็พัฒนาจิตใจ และปัญญาตามลำดับ จนถึงสถานะที่จิตหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวง บรรลุนิพพาน อันเป็นจุดหมายสูงสุดในพระพุทธศาสนา แต่เนื่องจากมนุษย์มีความสามารถไม่เท่ากัน การที่จะประพฤติพรหมจรรย์ เพื่อความหมดจดจากกิเลส เป็นผู้บริสุทธ์ตามอุดมการณ์ของพระพุทธศาสนานั้น ไม่อาจจะถึงความดับทุกข์ได้ทุกคน

ในงานวิจัยนี้ ได้ศึกษาเฉพาะพรหมจรรย์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตการครองเรือน หรือพรหมจรรย์สำหรับคฤหัสถ์ ในเรื่อง เมตตา และสทวารสันโดษ

บทสรุปที่ได้ก็คือ พรหมจรรย์ที่หมายถึงเมตตา คือหลักปฏิบัติเพื่อสร้างเสริม ประโยชน์สุขให้แก่เพื่อนมนุษย์ และสัตว์ทั้งหลาย เมตตาเป็นธรรมกลาง ๆ ทั้งในแง่ผู้ควรมีเมตตา และในแง่ผู้ควรได้รับเมตตา สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในสถาบันครอบครัวได้ คือ หากสามี ภรรยา และบุตร ต่างก็มีความเมตตา ความรัก ให้แก่กัน ก็จะสามารถสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวได้ เป็นอย่างดี เมื่อคนในครอบครัวมีเมตตาเป็นหลักธรรมประจำใจแล้ว คุณธรรมด้านอื่น ๆ ในการอยู่

ร่วมกันก็เกิดตามมาด้วย คือความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความยินดีพอใจในภรรยาของตน ที่เรียกว่า สหารสันโดษ หรือความคิดเพื่อสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว สำหรับการครองชีวิตอย่าง ฆราวาส สามารถป้องกันความเสียหายซึ่งเกิดจาก การล่วงละเมิดในสิทธิของกันและกันในด้าน ความประพฤติเกี่ยวกับการมีคู่ครอง เพื่อความสันติสุขของครอบครัว และการอยู่ร่วมกันในสังคม

อย่างไรก็ตามสังคมไทยในปัจจุบันยังมีปัญหาสังคมที่ไม่พึงประสงค์อยู่มาก เช่น ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาความยากจน ปัญหาเยาวชนห่างเหินศีลธรรม และปัญหาสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เป็นต้น สาเหตุหลักก็คือสถาบันครอบครัวมีความอ่อนแอ ขาดความรัก ความซื่อสัตย์ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิบัติหน้าที่ต่อกันไม่ถูกต้อง

แนวทางที่จะพัฒนาสถาบันครอบครัว ให้มีหลักการครองชีวิตที่ประเสริฐ เป็นชีวิตแห่งพรหมจรรย์ คือ สัจจะ ระวัง ไม่ให้สิ่งชั่วร้ายได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง เข้ามาครอบงำจิตใจ มีสัญญาสำหรับควบคุมตนในการแสดงออก ไม่ให้เบียดเบียนตนเอง เบียดเบียนผู้อื่นในการอยู่ร่วมกันในครอบครัว และสังคม ไม่ให้เกิดผลเสีย และทรมาน รู้จักปรับปรุงตนให้เจริญงอกงามในคุณความดียิ่งขึ้น ด้วยความไม่ประมาท ใช้เป็นแผนปฏิบัติการที่สามารถสร้างครอบครัวไทยให้เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มั่นคง มั่งคั่ง และเป็นสุข สังคมไทยก็จะได้ทรัพยากรกำลังคน ที่เป็นพลเมืองดีของชาติ ซึ่งมีประสิทธิภาพสูง เหมาะสมสำหรับการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น บรรลุเป้าหมายของพรหมจรรย์ในชีวิตการครองเรือนระดับหนึ่ง และพร้อมที่จะพัฒนาไปสู่เป้าหมายสูงสุดของพระพุทธศาสนาได้

Thesis Title	The Doctrine of Bramcariya in Buddhism	
Author	Phra Prayad Hongnoun	
M.A.	Philosophy	
Examining Committee :	Asst. Prof. Roongrueng Boonyoros	Chairman
	Asst. Prof. Noi Phongsanit	Member
	Lecturer Dr. Pramuan Peangchan	Member

ABSTRACT

This thesis is to analyse celibacy(Brahmacariya) in Buddhism, celibacy for laypeople in present Thai society, especially with compassion(Metta) and contenment with one's own wife(Sadarasantuttha) to apply to the current family institution.

From the studies, it is found that, celibacy, really speaking encourages values of life, mental development and wisdom as well as the way to reach final goal of life i.e. the end of suffering. This practice firstly, emphasizes, on physical control and managing one's speach. These practices are folled by developing the mind, improving wisdom, untill salvation or Nirvana is attained. This is the final goal of Buddhism. But human beings have different capacities for practicing celibacy to rid the mind of its defilements and become a pure and ideal Buddhist.

This thesis specifically studies celibacy in the life of laypeople or celibacy for laypeople that concern with compassion (Metta) and contenment with one's own wife (Sadarasantuttha)

Conclusion obtained here is that celibacy means compassion which is the way of conduct for benifit of people and all beings, Compassion is an indifferent Dhamma for both one who should possess compassion and one who should receive compassion that can be applied in family institution. If husban, wife and children possess commpassion, love each other ,this makes better relationship within family. When family members possess compassion

in their own mind, other Dhammas i.e. generosity, contentment with one's own wife or idea to build sustainable family which are Dhammas for good relationship would occur. For family life celibacy can protect one from danger derived from sexual misconduct to reach the peace within family and being together in the society.

However, there may be a lot of undesirable problems in Thai society such as family breaking, poverty, separation from morality of the youth and ecological problem. The basic cause of such problems is the weakness of family institution. Family members have lessness of love, honest, good relationship but behave misconduct more and more.

The ways of development family institution for holy or celibate life are to restrain from greed (Lobha), hatred (Dosa) and delusion (Moha) called Samvara, to control one's action that not to harm oneself and other called Sannama, and cultivate morality in one's mind with earnestness called Dhamma. This is the way of practice which generates warm, prosperous, sustainable and happy family. Thai society will have valuable citizen, and high qualified one for better social development, attained celibate goal in family life in some extent and ready to develop to reach the highest goal in the Buddhism.